

Höstråg

Sven-Åke Rydell, Hushållningssällskapet Östergötland

Av de testade sorterna är endast två populationssorter medan övriga sorter är hybrider. Bästa avkastande populations-sort är Matador medan Askari och Kaskelott ligger i topp bland hybriderna men även Picasso kan vara ett starkare kort, framförallt i de sydligare områdena. Flera starka kort bland hybriderna är på gång inom de närmaste åren.

I sammanställningen över rågsorter är Amilo mätarsort, i tabell 1 redovisas skördenivåer inom våra olika områden. Av de testade sorterna i tabellerna är Amilo och Matador populationssorter och resten är hybridsorter. Av marknadsorterna har Askari och Kaskelott avkastat mycket bra igen, skördenivåer på 10-11 ton förekommer i årets försök. Både Askari och Kaskelott verkar ha bra vinterhärdighet i Mellansverige. Askari, som har testats tre år i våra mellansvenska försök, lanserades 2005 och verkar vara stabil avkastningsmässigt men med något sämre stråstyrka än konkurrenterna. Kaskelott har haft en mycket stabil avkastning under de år som den har provats vilket visar på god odlingssäkerhet i vårt område. Kaskelott är ett bra alternativ vid lite senare sådd om man tror på bra avkastning kommande år.

En sort som inte fanns med i årets försök i vårt område utan redovisas bara som 5-års medeltal är Picasso. Den är för de sydligare delarna av området fortfarande ett alternativ. Hög skörd, bra falltalsstabilitet, kort strå med bra stråstyrka är några av fördelarna, men den är mindre lämpad för sen sådd. Rorik kommer att lanseras till 2006 men är i första hand tänkt för södra Sverige, men kan vara

ett alternativ för jordar med bra avkastningspotential i de södra delarna av vårt område. Rorik har ett relativt långt strå men har god stråstyrka. Hög avkastningspotential och falltalet hamnar i mellanklassen.

Matador är den klart högst avkastande bland populationssorterna men den har ett lägre falltal, vilket kan vara en risk utsatta år. När det gäller höga falltal och bra fältgröningsresistens är Amilo svårslagen, dessutom med en bra stråstyrka trots ett långt strå.

Sortförsöken stråförkortas inte för att det ska vara möjlighet att utvärdera sorternas stråstyrka. Men stråstyrkan är en viktig egenskap så dessa konsekvenser får vägas mot varandra, sorternas egenskaper återfinns i tabell 2.

Hybridsorterna har alla en högre avkastningsnivå än populationssorterna. Det dyrare utsädet gör dock att hybridsorterna vanligtvis odlas på de lite bättre jordarna, men även de flesta försök som har legat på sandjordar har betalat merkostnaden. Kvalitetsegenskaperna är relativt jämna för hybridsorterna, men var noggrann vid sädde, grönskott ökar risken för mjöldryga vilket tyvärr har varit en av hybridernas nackdel. Detta jobbas det givetvis på hos våra förädlare. Scadinavian Seed lanserar pollen +, ett tyskt © märke. Principen är en gen från Iran, som ger bättre pollinering, som nu används vid förädling av nya hybrider. Visello är en av dessa sorter, som har testats i två år i mellansvenska försök. Visello verkar avkasta bra i vårt område framförallt i område F. En ytterligare fördel med Visello är dess höga falltal samt god falltalsstabilitet, men den verkar ha ett något svagt strå. Visello kan eventuellt finnas på marknaden till nästa år.

SW jobbar givetvis även de på bättre pollinering hos sina hybrider - Olvon, SW 02117 och SW 02103 skall alla ha bättre pollinering än sina företrädare. Olvon finns för viss uppförökning. Den ligger bra till på avkastning, men lite för lågt falltal gör att sorten känns något osäker. SW 02117 kommer troligen att ersätta Olvon, SW 02117 är en sort som har testats i två år i mellansvenska försök och ser mycket lovande ut. SW 02117 har mycket hög skördenivå samt ett högt falltal

dessutom med bättre stabilitet på falltalet enligt förädlaren. Strållängden är förhållandevis lång men trots detta har stråstyrkan varit god. SW 02103 är också eventuellt på gång. Den har höga skördenivåer med ett något kortare strå samt en bra stråstyrka, och även den ett högre falltal och bättre falltalsstabilitet. Ingen av dessa sistnämnda sorter finns ännu på marknaden utan kan finnas till 2007 men troligen först 2008, men det är alltid intressant att se framåt.

Tabell 1. Höstråg. Avkastning årsvis 2003-2005 samt medeltal 2001-2005 Mätare: Amilo

Område		D				E			
Sort/Årtal		2003	2004	2005	Medel 2001-2005	2003	2004	2005	Medel 2001-2005
Amilo	kg/ha	6280	7880	7830	7070	5780	5640	7200	5980
	rel.tal	100	100	100	100	100	100	100	100
Matador		104	108	104	106	97	107	98	102
Askari (H)		114	115	123	118	112	123	120	118
Kaskelott (H)		123	115	123	120	115	122	112	115
Picasso (H)		124	116		119	109	121		111
Olvon (H)		115*	116	119	117	113*	126	116	118
Hagrid (H)			116	124	120		119	116	113
Rorik (H)		117	117	116	118	115		113	117
Visello (H) / LPH 68			121	116	120		116	115	114
SW 02103 (H)			122*	121*	123		127*	122*	123
SW 02117 (H)			122*	128*	126		126*	121*	122

Tabell 1. Höstråg. Avkastning årsvis 2003-2005 samt medeltal 2001-2005 Mätare: Amilo

Område		F				G	
Sort/Årtal		2003	2004	2005	Medel 2001-2005	Medel 2001-2005	
Amilo	kg/ha	5760	6330	5400	5580	4660	
	rel.tal	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	
Matador		105	106	104	107	109	
Askari (H)		116	130	125	126	123*	
Kaskelott (H)		126	124	127	126	124	
Picasso (H)		123	122		119	121	
Olvon (H)		128*	131	123	128	130	
Hagrid (H)			123	122	125	120	
Rorik (H)		121	127	125	123	117*	
Visello (H) / LPH 68			133	134	134	119*	
SW 02103 (H)			128	127	129		
SW 02117 (H)			134	123	131		

Tabell 2. Höstråg. Egenskaper för rågsorter, Sverige medeltal 2001-2005

Sort	Plant- täthet vår %	Strå- styrka, %	Strå- längd cm	Mognad dagar	Tusen- kornvikt g	Fall- tall sek.	Liter- vikt g
Amilo	93	74	138	320	34,2	257	762
Matador	91	69	132	320	33,6	190	758
Askari (H)	94	67	131	320	34,0	201	752
Kaskelott (H)	96	71	132	319	33,0	192	740
Picasso (H)	95	74	125	320	36,0	224	745
Olvon (H)	95	68	127	319	32,5	179	746
Hagrid (H)	94	69	132	320	33,1	200	738
Rorik (H)	92	74	138	321	34,8	212	757
Visello (H) / LPH 68	96	64	122	322	36,1	234	759
SW 02103 (H)	95	73	128	319	32,8	208	744
SW 02117 (H)	96	74	131	320	32,8	206	760

I tabell 3 återfinns avkastningsnivåerna för hela regionen av obehandlat samt behandlingseffekt i kg av Comet 0,3 l + Proline 0,6 l. Behandlingen gav relativt stora skördeökningar av en splittrad sjukdomsbild, allt från sköldfläcksjuka, mjöldagg och ospecifika bladfläckar är rapporterade. Skördeökningen av behandlingen är inte allt, det är relativt

vanligt med en klart bättre stråstyrka i behandlade rutor, se figur 1. Det skulle kunna förklaras av sena angrepp med rost, men även utan synliga rostangrepp ser vi denna stråstyrkeförbättring i vissa försök, samma variant som vi även ser i havre? Strobiluriner verkar ha viss höjande effekt på stråstyrkan i vissa lägen.

Tabell 3. Höstråg. Behandlingseffekter i område D-G

Sort		2005		2001-2005	
		Relativ skörd Obehandlat	Behandlings- effekt i kg	Relativ skörd Obehandlat	Behandlings- effekt i kg
Amilo	kg/ha	6280	520	5960	390
	rel.tal	<u>100</u>		<u>100</u>	
Matador		100	830	102	600
Askari (H)		119	1060	117	790
Kaskelott (H)		119	860	117	720
Olvon (H)		118	760	119	730
Hagrid (H)		120	630	117	660
Rorik (H)		118	580	117	710
Visello (H) / LPH 68		119	1020	120	890
SW 02103 (H)		124	490	123	590
SW 02117 (H)		121	870	124	730

Sortbeskrivning

AMILO (SW) är en polsk långstråig populationsort med god stråstyrka och god vinterhärdighet. Sorten har mycket bra fältgröningsresistens och bra vinterhärdighet, klarar ofta sen sådd bra.

MATADOR (SSd) är en tysk populationsort. Den har klart högre avkastning än Amilo, men lägre falltal. Sorten har ett kort strå men något sämre stråstyrka.

ASKARI (SSd) är en tysk hybridsort med hög avkastning. Sorten verkar ha god odlingssäkerhet i Mellansverige, medellång sort med något sämre stråstyrka och något lägre falltal.

KASKELOTT (SW) är en svensk-tysk hybridsort med hög avkastning, medellång och god stråstyrka. Sorten verkar ha god odlingssäkerhet i Mellansverige. Falltal är medellågt.

PICASSO (SW) är en tysk högavkastande hybridsort. Sorten har ett kort strå och har en god stråstyrka och god fältgröningsresistens. Har något enstaka år givet sämre skörd vid

högre vinterpåverkan, sorten har relativt god odlingssäkerhet i Mellansverige.

OLVON (SW) är en svensk-tysk hybridsort med hög avkastningsförmåga. Sorten är relativt kort och har en relativt god stråstyrka men med något lägre falltal. Är på viss uppförökning och lanseras troligen 2006.

HAGRID (SW) är en svensk-tysk hybridsort med hög avkastning, medellång och relativt god stråstyrka. Sorten verkar ha god odlingssäkerhet i Mellansverige. Falltal är medellågt. Har avkastat bra vid stränga vintrar men hänger inte riktigt med övriga år. Inga planer för tillfället för lansering.

RORIK (SW) är en svensk-tysk hybridsort med hög avkastningsförmåga. Sorten har medellångt strå och god stråstyrka. Falltal i mellan klass, troligen passar sorten bäst i södra delen av vårt område. Är på uppförökning och lanseras 2006.

VISELLO (SSd) är en tysk hybridsort med hög avkastning. Sorten verkar ha god odlingssäkerhet i Mellansverige, kort sort med något sämre stråstyrka men bra falltal.

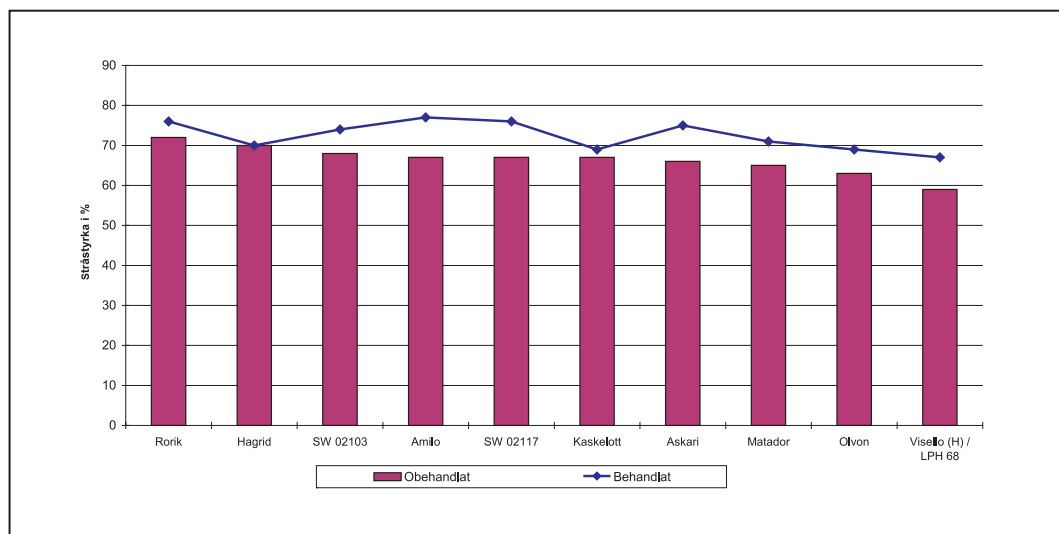

Diagram 1. Stråstyrka Råg. Medeltal Sverige 2005. Obehandlat och Behandlat.